

Na 11 tisíc klientů VZP se léčí s poruchou autistického spektra, mužů je výrazně více než žen

27.3.2026 - Viktorie Plíková | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Poruchy autistického spektra se v České republice týkají tisíců rodin a jejich prevalence dlouhodobě roste. Za každým dítětem či dospělým s autismem stojí jedinečný příběh a často i dlouhá cesta k diagnóze. Všeobecná zdravotní pojišťovna platí léčbu 11 510 klientům s PAS, z toho je 8300 dětských klientů. Tiskovou zprávu vydáváme při příležitosti Světového dne zvýšení povědomí o autismu (2. 4.).

„Včasná diagnostika zásadně zvyšuje šance na úspěšné zvládnání projevů autismu. První známky se často objevují před 2.-3. rokem života, ale u některých dětí mohou být patrné již od několika měsíců věku. U mírnějších forem mohou být typické rysy rozpoznány až v pozdějším dětství či dospělosti,“ říká **Miroslav Jankůj**, pověřený náměstek ředitele VZP ČR pro zdravotní péči, a dodává: „Více trpí autismem muži než ženy, a to téměř trojnásobně.“

VZP dlouhodobě podporuje včasnou diagnostiku a dostupnost specializovaných služeb. Aktuálně pojišťovna hradí léčbu a terapii více než 8 300 dětským klientům s PAS. Péče zahrnuje mimo jiné psychiatrická a psychologická vyšetření, behaviorální intervence, logopedii, ergoterapii nebo další navazující léčebné programy.

Poruchy autistického spektra jsou celoživotní, ale díky vhodné terapii lze významně zlepšit fungování a kvalitu života mnoha dětí i dospělých. „Jedním z nejrozšířenějších mýtů o autismu je představa, že lidé na spektru jsou uzavření a nevnímají druhé. Ve skutečnosti mnoho z nich naopak velmi citlivě reaguje na drobné změny v komunikaci nebo na nejasná sociální pravidla. Situace, které většinová společnost považuje za běžné, například změna plánu nebo nejednoznačná reakce, mohou u člověka na spektru vyvolat velkou nejistotu a úzkost. Porozumění autismu proto začíná u ochoty být v komunikaci jasnější, předvídatelnější a citlivější,“ říká **Magdalena Šubrt Thorová**, výkonná ředitelka Národního ústavu pro autismus.

Vývoj počtu pacientů s autistickými poruchami v uplynulých pěti letech a náklady VZP na jejich péči.

	2021	2022	2023	2024	2025
Počet nemocných	6 029	9 333	10 139	11 001	11 510
Z toho dětský a atypický autismus	5 633	6 256	6 721	8 124	8 300
Náklady na péči v tis. Kč	98 700	452 345	502 798	586 642	611 472

Screening u nejmenších dětí

Autismus patří mezi nejzávažnější poruchy mentálního vývoje v dětství. V důsledku této poruchy děti a později i dospělí hůře chápou to, co vidí, slyší a prožívají. Včasné rozpoznání autismu a zahájení cílené terapie může významně zvýšit šanci na další pozitivní vývoj.

Včasná diagnostika PAS probíhá plošně při preventivní prohlídce v 18 měsících. Pediatři sledují psychomotorický vývoj dítěte, věnuje se pozornost například očnímu kontaktu, schopnosti sdílené

pozornosti nebo reakci na oslovení jménem. Diagnostika probíhá pomocí jednotného dotazníku, jehož vyhodnocení trvá jen několik minut. Pokud jsou zaznamenány odchylky, pediatr doporučí specializované vyšetření u dětského psychiatra.

U osob s poruchami autistického spektra se často objevuje kombinace repetitivního chování, rigidních vzorců jednání a odlišného zpracování smyslových podnětů. Tyto projevy se mohou vzájemně ovlivňovat – například opakované pohyby mohou sloužit k regulaci senzorického přetížení nebo uklidnění v náročné situaci.

Podle Světové zdravotnické organizace žije na světě přibližně 62 milionů lidí s poruchou autistického spektra, tedy zhruba 1 ze 127 osob. Příčiny autismu nejsou dosud jednoznačně určené. Na vzniku se podílí více faktorů, ať už genetických, nebo enviromentálních. WHO ale zdůrazňuje, že příčinou autismu není očkování, jak opakovaně vyvrátily rozsáhlé výzkumy.

Světový den povědomí o autismu v ČR

Letos se uskuteční v rámci Světového dne povědomí o autismu sportovní akce nezávodní hromadný běh. Start a cíl bude na Výstavišti Holešovice v Praze. Jedná se o charitativní zážitkový běh na 5 km, který se uskuteční ve Stromovce a v jejím okolí. Pro všechny účastníky je připravena modrá medaile.

A 2. dubna se také tradičně rozsvítí **Petřínská rozhledna** v Praze modře.

Od 2. 4. bude celý rok kampaň, jejíž součástí budou příběhy lidí na spektru autismu a jejich rodin, které ukážou, jak důležitá je dlouhodobá podpora a dostupnost služeb i v dospělosti. Cílem je upozornit na to, že autismus nezmizí v osmnácti letech a že společnost musí být připravena podporovat lidi na spektru v každé životní etapě.

Mgr. Viktorie Plívová

tisková mluvčí

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/na-11-tisic-klientu-vzp-se-leci-s-poruchou-autistickeho-spektra-mu-zu-je-vyrazne-vice-nez-zen>